

З МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ПРОТИДІЇ ЗГВАЛТУВАННЯМ

Найпоширенішим видом сексуальних злочинів є зґвалтування. Щорічно в Україні реєструється до 350 цього виду злочинів. Кожний десятий такий злочин вчиняється у Дніпропетровській, Одеській областях та місті Києві.

Складність розслідування проявляється в тому, що потерпіла особа іноді тривалий час після зґвалтування не звертається із заявою до слідчих органів. Несвочасність подання заяви утруднює розшук злочинця і встановлення самого факту злочину. Через боязнь бути ославленими потерпілі часто взагалі не інформують правоохоронні органи про вчинення проти них наруги, чим обумовлюється високий рівень латентності цього виду злочинів.

Однак і відразу після зґвалтування (внаслідок психічного чи фізичного стану) потерпіла особа, як правило, психічно не готова брати участь у окремих слідчих діях (пред'явленні для впізнання, очній ставці та ін.), що дуже важливі для з'ясування обставин вчиненого злочину і провини злочинця.

А найгірше є те, що злочинці-гвалтівники вийшовши з-під варті, не ізольовані від суспільства, вони відразу повертаються до свого попереднього місця проживання, і нерідко до злочинної поведінки.

Всесвітньо відомий італійський вчений правознавець Чезаре Беккарія писав: «краще попереджувати злочини, ніж карати за них. Це становить ціль будь-якого хорошого законодавства, яке, по суті, є мистецтвом вести людей до найвищого щастя або до можливо меншого нещастя, якщо міркувати з точки зору співвідношення добра і зла в нашому житті. Хочете попередити злочин? Зробіть так, щоб закони були ясні і прості, щоб всі сили нації були зосереджені на їх захист і не використовувалися навіть частково для того, щоб їх розтоптати. Зробіть так, щоб вони вселяли шанобливий страх людям і люди боялися тільки їх. Страх перед законом діє благотворно. Але страх людини перед людиною згубний і загрожує злочинами».

З погляду на це, цікавим є аналіз реалізації Закону штату Нью-Йорк США «Про реєстрацію сексуального злочинця», який зобов'язує злочинця, який відбув покарання за статевий злочин і повернувся до суспільства, зареєструватися за місцем проживання.

Даний закон визначає три рівні ризику правопорушника: рівень 1 (низький), рівень 2 (помірний) і рівень 3 (високий). Як правило, суд за рекомендації ради екзамінаторів сексуальних злочинів визначає рівень ризику правопорушника в момент винесення вироку або в момент звільнення з-під варті. Рівень ризику визначає об'єм інформації, яка може бути надана суспільству про кожного гвалтівника.

Існують, також, ще й три позначення, які впливають на тривалість реєстрації гвалтівника: сексуальний хижак, сексуальний злочинець, предикат сексуального злочинця. Сексуальний хижак - це злочинець, який в період вчинення сексуального насильства страждав на психічні розлади або розлади особистості. Сексуальний злочинець - це злочинець, який вчинив сексуальний злочин вперше, а

предикат сексуального злочинця - це злочинець, який вчинив сексуальний злочин, маючи судимість за сексуальний злочин.

Цікавими є останні зміни до даного Закону, які дозволяють будь-якому жителю штату Нью-Йорк зареєструватися на веб-сайті DCJS і отримувати повідомлення по електронній пошті, факсу, телефону інформацію про вихід з-під варті сексуального злочинця 2 та 3 рівнів, які проживають неподалік.

Досить важливим є обмеження для 1 рівня сексуальних злочинців під час святкування Хеллоуїну, коли за традицією діти ходять по сусідніх сім'ях, де їх пригощають цукерками і солодощами. Департамент поліції перед цим святом розсилає судимим за сексуальний злочин листівки із зображенням великого гарбуза, з текстом: «В цьому домі немає цукерок». Дану листівку злочинець має наклеїти на вікно, щоб всі могли її бачити та оминати це помешкання, не випрошувати цукерок. Поліція закликає населення триматися подалі від будинків з такими знаками, та ніколи не заходити в середину.

Такий захід допомагає вберегти дітей від сексуально-неадекватних злочинців. Департамент виправних установ і громадського надзору штату Нью-Йорк в 2015 році відвідав 2375 сексуальних злочинців в ніч Хеллоуїна. Підконтрольні протягом цього дня та до 6 години ранку наступного не мають права залишати своє помешкання. Відбувшому покарання не дозволяється носитилюбий маскарадний костюм, маску або інше маскування.

Аналізуючи законодавство штату Нью-Йорк США можна дійти висновку, що пріоритетом у цій державі є не на словах, а на ділі захист прав і законних інтересів людини, а найголовніше дитини. Законодавчим та правоохоронним органам нашої країни слід врахувати прогресивний світовий досвід при розробці і реалізації стратегії протидії злочинності в нашій державі.

Прогресивна міжнародна практика схиляється до широкого застосування громадського впливу на злочинність та її подолання шляхом використання засобів комунікації у запобіганні злочинності, сумісного проведення поліцією і громадянами інформаційно-пропагандистських компаній з профілактики таких видів злочинів

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Верховна Рада України, Конституція, Закон від 28.06.1996 року № 254/96-ВР [Електронный ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронный ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651> - 17/page
3. Consolidated Laws of New York Current as of Nov 21,2016
4. Голін В., Колодяжний М. Світова злочинність:сучасні тенденції та стратегії протидії / В. Голін, М. Колодяжний // Вісник Національної академії правових наук України - 2015. - №2. - С.92-100